

הלכות סנהדרין פרק יד

א. ארבע מיתות נמסרו לבית דין סקלה, ושרפה, והריגה בסוף, וחנק. סקלה ושרפה, מפרשין הן בתורה. ומפי משה רבנו למדו, שכל מיתה האמורה בתורה סתם, חנק. וההורג את חברו, מיתתו בסוף; וכן אנשי עיר הנדחת, מיתתן בסוף.

ב. כל מיתה מהן מצות עשה היא לבית דין, להרג בה מי שנתחייב בה. ואין רשות למלך להרג באחת מהן, אלא בסוף בלבד.

ג. כל מחייב מיתת בית דין שלא המיתו אותו בית דין בטלו מצות עשה, ולא עברו על מצות לא תעשה: חוץ מן המכשף, שאם לא המיתו אותו עברו על מצות לא תעשה, שנאמר "מכשפה, לא תחיה" (שמות כב, יז).

ד. סקלה חמורה מן השרפה, ושרפה חמורה מן הסוף, והסוף חמור מן החנק. וכל מי שנתחייב בשתי מיתות, נדון בחמורה: בין שעבר שתי עבירות זו אחר זו, בין שעבר עברה אחת שחייב עליה שתי מיתות; אפלו נגמר דינו לקלה, ואחר כך עבר על החמורה ונגמר דינו נדון בחמורה. ואחד האיש ואחד האשה, דנין אותן בארבע המיתות.

ה. כל חייבי מיתות שנתערבו זה בזה, ידון כל אחד מהן בקלה שבהן. מי שנגמר דינו שנתערב עם שאר העם, ולא נודע מי הוא מאלו, או מי שלא נגמר דינו, שנתערב במי שנגמר דינו ולא נודע מי הוא כלן פטורין, לפי שאין גומרין דינו שלאדם אלא בפניו.

ו. מי שעמד על נפשו, ולא יכלו בית דין לאסור אותו עד שימיתוהו במיתה שהוא חייב בה הורגין אותו עדיו בכל מיתה שיכולין להמית אותו בה, מאחר שנגמר דינו; ואין רשות לשאר העם להמית אותו תחלה. לפיכך אם נקטעה יד העדים, פטור; ואם היו העדים גדמין מתחלה, יהרג ביד אחרים.

ז. במה דברים אמורים, בשאר מחייבי מיתות בית דין, חוץ מן הרוצח. אבל הורג נפש שנגמר דינו רודפין אחריו בכל דבר וביד כל אדם, עד שממיתין אותו.

ח. כל הרוגי בית דין אין קוברין אותם בקברות אבותיהם בכלל ישראל, אלא שתי קברות מתקנין להן בית דין: אחת לנסקלין ולנשרפין, ואחת לנהרגין ולנחנקין. ודבר זה, הלכה מפי השמועה. נתאפל הבשר היו מלקטין את העצמות, וקוברין אותן בקברות אבותיהם. ויש לקרוביהן לעשות להם ארון ותכריכין.

ט. צריכין בית דין להתישב בדיני נפשות, ולהמתין ולא יאיצו. וכל בית דין שהרגו נפש בשבע שנים, הרי אלו חבלנין. ואף על פי כן, אם ארע להם להרג בכל יום ויום הורגין; אבל אין דנין לעולם שנים ביום אחד, אלא דנין זה היום והשני למחר.

י. היו שניהם בעברה אחת ומיתה אחת, כגון נואף עם נואפת דנין שניהן ביום אחד. לפיכך אם היה הנואף בועל בת כוהן הואיל והוא בחנק והיא בשרפה, אין הורגין שניהן ביום אחד.

יא. אין דנין דיני נפשות, אלא בפני הבית והוא שיהיה בית דין

הַגְּדוֹל, שֶׁם בִּלְשׁוֹנָהּ שְׁבִמְקֻדָּשׁ: שְׁנֵאמַר בְּזֶקֶן מִמָּרָא "לְבַלְתִּי
שָׁמַעַ אֶל-הַכֹּהֵן . . . או, אֶל-הַשֹּׁפֵט" (דברים יז, יב) מִפִּי הַשְּׁמוּעָה
לְמַדּוֹ שֶׁבְּזֶמֶן שֵׁישׁ כּוֹהֵן מְקַרֵּיב עַל גְּבִי הַמִּזְבֵּחַ, יֵשׁ דִּינֵי נַפְשׁוֹת,
וְהוּא שִׁיחִיָּה בֵּית דִּין הַגְּדוֹל, בְּמָקוֹמוֹ.

יב. בַּתְּחִלָּה כְּשֶׁנִּבְנְהָ הַמְּקֻדָּשׁ, הָיוּ בֵּית דִּין הַגְּדוֹל יוֹשְׁבִין בְּלִשְׁכַּת
הַגְּזִית שֶׁהִיְתָה בַּעֲזָרַת יִשְׂרָאֵל; וְהַמָּקוֹם שֶׁהָיוּ יוֹשְׁבִין בּוֹ חֵל
הָיָה, שְׂאִין יְשִׁיבָה בַּעֲזָרָה אֲלֵא לְמַלְכֵי בֵּית דָּוִיד. וְכִשְׁנִתְקַלְקְלָה
הַשְּׁוֹרָה, גָּלוּ מִמָּקוֹם לְמָקוֹם. וְלַעֲשֹׂרָה מְקוֹמוֹת גָּלוּ, וְסוּפָן
לְטַבְּרִיָּה; וּמִשָּׁם לֹא עָמַד בֵּית דִּין גְּדוֹל, עַד עַתָּה. וְקִבְלָהּ הִיא
שְׁבִטְבְּרִיָּה עֲתִידִין לַחֲזוֹר תְּחִלָּה, וּמִשָּׁם נֶעֱתָקִין לְמִקְדָּשׁ.

יג. אַרְבָּעִים שָׁנָה קָדָם חָרַבְּן בֵּית שְׁנֵי בָטְלוּ דִּינֵי נַפְשׁוֹת מִיִּשְׂרָאֵל,
אֶף עַל פִּי שֶׁהָיָה הַמְּקֻדָּשׁ קָיָם, מִפְּנֵי שֶׁגָּלוּ הַסִּנֵּה־דִרִּין, וְלֹא הָיוּ
בְּמָקוֹמָן שֶׁם בְּמִקְדָּשׁ.

יד. בְּזֶמֶן שֶׁדָּנִין דִּינֵי נַפְשׁוֹת בָּאָרֶץ יִשְׂרָאֵל, דָּנִין דִּינֵי נַפְשׁוֹת
כֵּן בַּחוּצָה לָאָרֶץ וְהוּא שִׁיחִיָּה הַסִּנֵּה־דִרִּין סְמוּכִין בָּאָרֶץ יִשְׂרָאֵל,
כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹ: שֶׁהַסִּנֵּה־דִרִּין נוֹהֲגֵת בָּאָרֶץ, וּבַחוּצָה לָאָרֶץ.